

Resource: Maelezo ya Masomo (Biblica)

License Information

Maelezo ya Masomo (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Maelezo ya Masomo (Biblica)

MAT

Mathayo 1:1-17, Mathayo 1:18-25, Mathayo 2:1-23, Mathayo 3:1-12, Mathayo 3:13-17, Mathayo 4:1-11, Mathayo 4:12-17, Mathayo 4:18-25, Mathayo 5:1-12, Mathayo 5:13-20, Mathayo 5:21-48, Mathayo 6:1-15, Mathayo 6:16-34, Mathayo 7:1-12, Mathayo 7:13-23, Mathayo 7:24-29, Mathayo 8:1-17, Mathayo 8:18-34, Mathayo 9:1-17, Mathayo 9:18-38, Mathayo 10:1-15, Mathayo 10:16-42, Mathayo 11:1-19, Mathayo 11:20-30, Mathayo 12:1-14, Mathayo 12:15-21, Mathayo 12:22-37, Mathayo 12:38-50, Matayo 13:1-23, Mathayo 13:24-52, Mathayo 13:53-14:12, Mathayo 14:13-21, Mathayo 14:22-36, Mathayo 15:1-20, Mathayo 15:21-28, Mathayo 15:29-39, Mathayo 16:1-12, Mathayo 16:13-27, Mathayo 16:28-17:13, Mathayo 17:14-27, Mathayo 18:1-11, Mathayo 18:12-14, Mathayo 18:15-35, Mathayo 19:1-15, Mathayo 19:16-30, Mathayo 20:1-16, Mathayo 20:17-34, Mathayo 21:1-17, Mathayo 21:18-27, Mathayo 21:28-46, Mathayo 22:1-14, Mathayo 22:15-33, Mathayo 22:34-46, Mathayo 23:1-39, Mathayo 24:1-14, Matayo 24:15-51, Mathayo 25:1-13, Mathayo 25:14-30, Mathayo 25:31-46, Mathayo 26:1-16, Mathayo 26:17-30, Matayo 26:31-46, Mathayo 26:47-56, Mathayo 26:57-68, Mathayo 26:69-75, Mathayo 27:1-10, Mathayo 27:11-26, Mathayo 27:27-44, Mathayo 27:45-66, Mathayo 28:1-15, Mathayo 28:16-20

Mathayo 1:1-17

Kwa Wayahudi wakati wa Yesu, koo za familia zilikuwa muhimu sana.

Ukoo wa familia ya Yesu unaonyesha kwamba alitoka katika familia ya Abrahamu. Pia alitoka katika familia ya kifalme ya Mfalme Daudi. Wayahudi walijua kwamba Masihi angekuja kutoka katika koo hizi mbili za familia.

Kuna hadithi katika Agano la Kale kuhusu watu wengi katika familia ya Yesu. Baadhi ya hadithi hizo ni ngumu na zenyenye maumivu. Baadhi ya wanawake na wanaume hawa hawakutoka Israeli. Walichukuliwa kama watu wa nje.

Ukoo wa familia uliorekodiwa katika Injili ya Mathayo ulionyesha kitu kuhusu Yesu. Ahadi za Mungu katika agano lake na Abrahamu zinatimizwa kuititia maisha na kazi ya Yesu. Hiyo ni kweli kuhusu ahadi za Mungu katika agano lake na Daudi pia.

Ukoo huu ulionyesha kwamba Yesu ni Masihi kwa watu wote. Yeye ni Masihi kwa watu ambao ni Wayahudi na watu ambao si Wayahudi.

Mathayo 1:18-25

Kwenye hadithi ya kuzaliwa kwa Yesu, Mathayo alirekodi mambo mengi kuhusu ni nani Yesu. Yesu ni Masihi na anatoka kwa Mungu.

Roho Mtakatifu alimfanya Maria kuwa mjamzito.

Kiumbe wa kiroho anayetwa malaika alimwambia Yosefu kuhusu mtoto.

Mtoto huyu angekuwa Mwokozi wa watu wa Mungu.

Maneno kutoka kwa nabii Isaya yalitimia katika maisha ya Yesu (Mathayo 1:23).

Unabii wa Isaya kuhusu Yesu ulionyesha kwamba Mungu yuko na watu wake kuititia Yesu.

Yesu angeleta uhuru na uponyaji ambao Mungu alitaka kuwapa.

Mathayo 2:1-23

Yesu alizaliwa katika familia maskini. Alizaliwa katika mji mdogo uitwao Bethlehemu. Kuzaliwa kwake hakukuwa habari muhimu ambayo kila mtu alijua.

Lakini Mathayo aliandika kuhusu baadhi ya ishara zilizoonyesha jinsi kuzaliwa kwa Yesu kulivyokuwa muhimu. Mamajusi walitangaza kwamba Yesu alikuwa mfalme. Hii ilimfanya Herode Mkuu kusikitika.

Mfalme Kaisari alikuwa amemfanya Herode kuwa mfalme wa Yudea. Mfalme mpya angeweza kuupinga utawala wake. Herode alikuwa mtawala katili na asiye na huruma ambaye alifanya mambo mabaya. Aliwaua watoto wengi alipojaribu kumuua Yesu.

Lakini Mungu alimlinda mtoto Yesu kutoka kwa Herode. Wazazi wa Yesu walikimbilia Misri. Baadaye waliishi kwa usalama huko Galilaya.

Mathayo 3:1-12

Yohana Mbatizaji alikuwa mjumbe aliyejua kabla ya Masihi. Kwa njia nyingi alikuwa kama manabii wa zamani.

Alivaa mavazi kama yale aliyovaa nabii Eliya (2 Wafalme 1:8), na ujumbe wake ulikuwa sawa na ujumbe wa Eliya. Aliwaambia watu jinsi ya kuijandaa kwa ajili ya kuja kwa Bwana.

Pia kama Eliya, Yohana alikwenda jangwani na kisha kwenye Mto Yordani. Mtu mmoja baada ya mwingine aligeuka kutoka kwa dhambi na kubatizwa kwa sababu ya mahubiri ya Yohana.

Hata hivyo kazi ya Yohana Mbatizaji haikuhusu watu binafsi pekee. Alikuwa akiandaa jamii kwa ajili ya kuwasili kwa Mungu. Alitarajia Masihi aje na kuleta hukumu na wokovu.

Mathayo 3:13-17

Yesu hakuwa ametenda dhambi, kwa hivyo Yohana Mbatizaji hakutarajia kumbatiza.

Yesu alibatizwa ili kuonyesha kwamba alikuwa mmoja wa watu wa Israeli. Pia ilionyesha kwamba alikubaliana na ujumbe wa Yohana Mbatizaji.

Wakati wa ubatizo wa Yesu, Mungu alijitambulisha kama Baba, Mwana na Roho Mtakatifu. Hawa nafsi tatu za Utatu Mtakatifu.

Roho wa Mungu alishuka kama hua. Hii ilikuwa ishara ya amani ambayo Masihi alikuwa akitoa.

Kisha Baba alitangaza ukweli kuhusu Yesu. Yesu ni Mwana wa Mungu na Mungu anampenda.

Alama hizi zilimsaidia Yesu kuijandaa kufanya kazi yake kwa ajili ya Mungu na wengine.

Mathayo 4:1-11

Yesu alikwenda jangwani. Hii ilimsaidia kuijandaa kuanza kufanya kazi yake mionganoni mwa watu. Mara moja shetani alikuja kumjaribu.

Shetani alitaka kuhifadhi nguvu zake za kufanya mambo maovu katika ulimwengu. Lakini nguvu zake zilikuwa hatarini kwa sababu Yesu alikuwa amekuja duniani. Yesu alikuwa amekuja kusimamisha nguvu za dhambi, kifo na uovu.

Shetani alimjaribu Yesu kutafuta msaada na nguvu katika kitu kingine isipokuwa Mungu. Alitaka Yesu abadilishe mawe kuwa mkate. Ikiwa Yesu angefanya hivyo, angekuwa anajitimizia mahitaji yake mwenyewe. Asingekuwa anamwamini Mungu kumtimizia mahitaji yake.

Shetani alimjaribu Yesu kuruka chini kutoka Hekalu. Shetani alisema kwamba hii ingeonyesha kila mtu jinsi Yesu alivyokuwa na nguvu. Ikiwa Yesu angefanya hivyo, angekuwa akitenda kwa kiburi. Angekuwa akitaufuta utukufu kwa ajili yake mwenyewe. Asingekuwa akimwamini Mungu kumheshimu.

Kisha shetani alijaribu kumpa Yesu utajiri wote wa dunia. Lakini kama Yesu angemsujudia shetani, hangeweza kumtumikia na kumwabudu Mungu pekee. Kila wakati shetani alipomjaribu, Yesu alijibu kwa kutumia maneno kutoka kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Kwenye Kumbukumbu la Torati, Mose aliwasihii watu wa Mungu kuwa waaminifu kwa agano la Mlima Sinai. Waisraeli hawakusikiliza Musa wala kubaki waaminifu kwa agano la Mungu. Tofauti na wao, Yesu alibaki mwaminifu kwa Mungu. Shetani alimuacha Yesu. Lakini aliendelea kujaribu kuzuia kazi ya Yesu.

Mathayo 4:12-17

Mungu alikuwa ameahidi kwamba angewatumia watu wake mtawala mpya. Manabii wa miaka mingi iliyopita walikuwa wametangaza ujumbe huu. Mtawala mpya angekuja kupitia ukoo wa Daudi (Isaya 9:7).

Mathayo alionyesha kwamba Yesu alikuwa mtawala huyo. Yesu alikuwa kutoka Galilaya. Galilaya ilikuwa mahali ambapo Isaya alikuwa ametabiri. Na Yesu aliletu nuru ya Mungu.

Nabii Isaya alizungumza kuhusu watu wanaoishi katika giza. Hii ilikuwa njia ya kuelezea kile dhambi

inachofanya kwa watu. Inawatawala kiasi kwamba hawawezi kuona Mungu ni nani au kufurahia wema wake.

Lakini Mathayo alionyesha kwamba kulikuwa na nuru kuu iliyokuwa ikiwamulikia watu. Yesu alikuwa nuru hiyo, akiwafunulia watu jinsi Mungu alivyo na maana ya kuishi kwa ajili ya Mungu. Walianza kwa kugeuka kutoka dhambini.

Kupitia Yesu, Mungu alikuwa analeta utawala wake duniani. Hivyo ndivyo Yesu alivyomaanisha kuhusu ufalme wa mbinguni kuwa karibu. Ufalme wa mbinguni ni ufalme wa Mungu.

Mathayo 4:18-25

Yesu alikuwa na kazi ya kufanya kwa ajili ya ufalme wa Mungu. Alianza kazi hii kwa kuwaomba watu fulani kuwa wanafunzi wake. Wanafunzi wangejiunga na Yesu katika kazi yake na kujifunza kutoka kwake.

Petro, Andrea, Yakobo na Yohana waliona kwamba Yesu alikuwa na mamlaka. Waliacha kazi yao ya uvuvi na kumfuata Yesu mara moja.

Kazi ya Yesu ilijumuisha kufundisha na kuponya. Alifundisha kwamba Mungu ndiye Mfalme wa kweli wa ulimwengu. Kupitia Yesu, Mungu alikuwa amekuja kuwaokoa watu. Alikuja kuwaokoa kutoka kwa nguvu za dhambi, kifo na uovu. Hii ilikuwa habari njema!

Yesu alitenda kwa nguvu ili kuwfanya watu wengi kuwa na nguvu na afya. Miujiza aliyofanya ilionyesha kuwa Mungu ni mwenye nguvu zaidi kuliko magonjwa na maumivu. Ilionyesha kuwa Mungu ni mwenye nguvu zaidi kuliko viumbe waovu wa kiroho kama mapepo. Watu walisikia kuhusu kazi hizi kuu na walifurahia. Umati mkubwa ulijikusanya kumzunguka Yesu.

Mathayo 5:1-12

Huu ulikuwa ujumbe wa kwanza mrefu wa Yesu. Ujumbe ulianza na Yesu kuwakusanya wanafunzi wake pamoja kwenye mlima. Aliwafundisha jinsi ya kuishi kama sehemu ya ufalme wa mbinguni.

Alianza kwa kusema ni watu wa aina gani watakuwa sehemu ya ufalme wa mbinguni. Ufalme huu ni tofauti sana na jinsi falme za kibinadamu au serikali zinavyofanya kazi. Sio kwa watu ambao ni wenyе kiburi na wanafikiri hawamhitaji Mungu.

Sio kwa watu wanaotumia nguvu zao kuwatesa wengine. Sio kwa watu ambao wamejitolea tu kwa furaha yao wenyewe.

Yesu anajua kwamba watu wengi wametendewa vibaya na wanateseka. Wengi wana huzuni. Wengi wanajua kwamba wanahitaji msaada wa Mungu. Watu wengi wanatamani haki na amani zitawale duniani. Wengi wanaelewa kile ambacho Mungu anajali sana. Wanatenda kile ambacho Mungu anataka kifanyike hata wakati ni ngumu.

Yesu alisema watu hawa wote wamebarikiwa. Wao ni watoto wa Mungu. Atawafariji na kuwaonyesha huruma. Wao ni sehemu ya ufalme wa mbinguni.

Mathayo 5:13-20

Yesu alisema kwamba watu wa Mungu wanapaswa kuwa chumvi na mwanga duniani. Alikuwa akizungumzia jinsi wanavyoishi. Chumvi huzuia chakula kuoza na mwanga huondoa giza. Mungu hataki dunia yake ioze. Hataki iwe gizani kwa sababu ya dhambi. Watu wake lazima waishi kwa njia zinazofanya dunia yake kuwa na afya na salama. Hivyo ndivyo wanavyosaidia makundi mengine ya watu na mataifa kumjua na kumtumikia Mungu.

Yesu alipenda neno la Mungu. Aliwafundisha watu kuheshimu na kufuata maagizo ya Mungu. Hii ilijumuisha Sheria ya Mose na Manabii. Vitabu vyaa historia, sheria na unabii vyaa Agano la Kale vilizungumza kuhusu Mungu kutawala kikamilifu kama Mfalme. Hilo lilianza kutokea kupitia Yesu. Hivyo ndivyo Maandiko ya Agano la Kale yalivytomizwa kupitia Yesu.

Mathayo 5:21-48

Yesu alifundisha kuhusu sheria nyingi zilizorekodiwa katika Sheria ya Mose. Alionyesha kilicho muhimu zaidi kuhusu hizo. Mungu anatafuta watu wanaelewa kile anachotaka kweli.

Yesu alitoa mifano mingi ya kile ambacho Mungu anatamani. Kila mfano ulikuwa kuhusu jinsi watu wanavyopaswa kuishi na wengine na kutendeana. Yesu alifundisha kwamba watu wanapaswa kuwapenda maadui zao na siyo tu marafiki na jirani zao.

Watu hawapaswi kuwachukulia wengine kulingana na jinsi wao wenyewe walivytendewa. Badala yake, Yesu alifundisha watu kutafuta njia za

kuwatendea wengine mema. Watu wanaofanya hivi ni watoto wa ufalme wa mbinguni. Mungu ni Baba yao na wanafuata mfano wake. Wanawatunza wengine na kuwabariki.

Mathayo 6:1-15

Yesu alizungumza kuhusu maana ya kuwa mtakatifu na kuhusu maana ya maisha matakatifu. Alifundisha kwamba Mungu anapaswa kuwa katikati ya mawazo na matendo ya watu.

Mungu anaona watoto wake wanapofanya matendo mema. Sababu ya kufanya mema si ili waheshimiwe na wengine. Wanafanya mema kwa sababu wanataka kushiriki mambo mazuri ambayo Baba yao anatoa.

Yesu alitoa mfano wa Mungu kuwa katikati ya mawazo na matendo ya watu. Aliwafundisha wanafunzi wake jinsi ya kuomba. Hapo awali alikuwa amezungumzia watu waliobarikiwa katika ufalme wa mbinguni. Ombi hili lilikuwa mfano wa kile ambacho watu hao waliobarikiwa huomba.

Maombi ya Yesu yalitambua kwamba wale wanaomfuata Mungu ni sehemu ya familia ya Mungu. Watoto wa Mungu wanamwita Baba. Wao ni wanyenyekevu na wanatafuta kumheshimu badala ya kujiheshimu wenye. Wanamwamini Mungu kuwa ni Mfalme. Wanatamani wakati atakapoharibu uovu na kutawala kikamilifu duniani.

Wanategemea yeye kwa chakula na yote wanayohitaji. Wanamwamini kuwa na huruma na kuwasamehe. Wanaonyesha huruma hii kwa wengine. Wanatengeneza amani na wengine na kuwasamehe wengine.

Hapo awali, Yesu alikuwa mwaminifu kwa Mungu wakati shetani alipomjaribu. Mungu atawasaidia watoto wake kubaki waaminifu kwake. Atawasaidia kusema hapana kwa dhambi wanapajaribiwa. Watoto wa Mungu wanamwamini Mungu kuwaokoa kutoka kwa shetani na wote wanaotenda maovu.

Mathayo 6:16-34

Yesu aliendelea kufundisha kuhusu Mungu kuwa katikati ya mawazo na matendo ya watu.

Watu wanajali mambo kwa njia inayofaa tu wanapomwamini na kumpenda Mungu.

Ikiwa pesa na hazina zingine ziko katikati, watu wanatumikia miungu ya uongo.

Hii inawageuza mbali na Mungu wa kweli aliyewaumba.

Wasiwasi haupaswi kuwatawala watoto wa Mungu.

Baba yao aliye mbinguni anawajua na anawapenda.

Muumba anajali viumbe vyote hai na hii inajumuisha wanadamu.

Kwa hivyo watoto wa Mungu lazima wamwamini.

Lazima wafanye kile ambacho Baba yao anataka kifanyike katika ufalme wake.

Mathayo 7:1-12

Yesu alitaka watu wake waishi maisha matakatifu yenye upendo. Alisema kwa maneno machache kile ambacho Agano la Kale lote linafundisha. Watu lazima wawachukulie wengine jinsi wanavyotaka kutendewa. Wanapofanya hivyo, ni sehemu ya ufalme wa Mungu kuja duniani.

Wao ni sehemu ya jamii ya watu wanaoamini kwamba Yesu ni Mfalme. Lakini baadhi ya watu wanafikiri kwamba maagizo ya Mungu ya kuishi yanawapa mamlaka ya kuhukumu wengine. Wanaamini wanaweza kuamua ni nani Mungu anahitaji kumletea hukumu. Hii siyo kile Mungu anachotaka. Ni Mungu pekee anayefanya maamuzi kuhusu hukumu.

Watoto wake lazima wawe wanyenyekevu, wenye hekima na wenye huruma nyingi. Kwa njia hiyo wanaweza kusaidia wengine. Mungu ana zawiadi nzuri za kutoa na anatamani watu wote waombe. Anataka watu wote watafute ufalme wake na kuwa sehemu ya familia yake.

Mathayo 7:13-23

Yesu aliendelea kufundisha kwenye mlima. Alizungumza kuhusu chaguo muhimu ambalo kila mtu anakabiliana nalo. Kila mtu lazima aamue katika njia mbili za kuishi.

Wanaweza kuchagua njia ya uzima wa milele na Mungu. Watu wanaotaka uzima wa milele na Mungu hufanya kile Baba yao anataka. Wao ni sehemu ya ufalme wa mbinguni. Wao ni kama miti yenye afya inayozalisha matunda mazuri.

Njia nyingine ya kuishi ni kukataa maisha ya Mungu. Njia hiyo inaharibu watu. Watu wengine hujifanya kufuata njia za Mungu. Wanasema au kufanya mambo yanayowafanya waonekane kama watoto wa Mungu. Lakini wao ni kama miti inayozalisha matunda mabaya. Kwa sababu wanafanya uovu, hawako sehemu ya ufalme wa mbinguni.

Mathayo 7:24-29

Yesu alikuwa akimaliza ujumbe wake mrefu kwenye mlima. Alisimulia hadithi ili kuonyesha jinsi mafundisho yake yalivyo muhimu.

Watu wanaosikia maneno ya Yesu na kuyatii ni kama wajenzi wenye busara. Wale ambao hawamsikilizi Yesu au kumtii ni kama wajenzi wapumbavu.

Yesu hakuwa kama marabi wengine ambao walifundisha tu kile walichojifunza kutoka kwa Mose. Alileta mafundisho mapya kutoka kwa Mungu yenye nguvu na mamlaka makubwa.

Mathayo 8:1-17

Yesu alisafiri kuzunguka Galilaya kaskazini mwa Israeli. Alijulikana kwa kuponya watu. Wengi waliokuwa wagonjwa walimu.

Yesu alionyesha mamlaka makubwa alipofundisha mlimani. Pia alionyesha mamlaka makubwa alipowaponya watu. Yesu alimponya mtu mwenye ugonjwa wa ngozi. Alimponya mtumishi wa kamanda wa Kirumi. Pia alimponya mama mkwe wa Petro na watu waliokuwa wakidhibitiwa na mapepo.

Mathayo alikuwa akionyesha kwamba Yesu ana nguvu zaidi kuliko magonjwa na mapepo. Lakini ufalme wa Mungu unakuja tu kwa sababu Yesu alikuwa tayari kuteseka kwa ajili ya watu. Mathayo alitumia maneno kutoka kwa unabii kuhusu Yesu katika kitabu cha Isaya. Mathayo alionyesha kwamba Yesu ni mtumishi wa Mungu anayeteseka.

Mathayo 8:18-34

Watu walipoona kwamba Yesu alikuwa na mamlaka, baadhi walichagua kumfuata. Wengine walitoa visingizio vya kutomfuata. Yesu alieleza kwamba kuchagua kumfuata ni uamuzi muhimu

zaidi ambao mtu anaweza kufanya. Pia inaweza kuwa chaguo gumu zaidi.

Kisha Yesu akaingia kwenye mashua pamoja na wanafunzi wake. Wanafunzi waliogopa wakati dhoruba ilipokuja. Yesu alituliza upepo na mawimbi. Wanafunzi walishangaa kwamba Yesu alikuwa na mamlaka juu ya dhoruba. Nguvu za Yesu zililetu amani kwenye ziwa.

Upande mwininge wa ziwa, Yesu aliwaletea amani wanaume wawili. Aliwafukuza pepo waliowatawala. Watu wa mji huo waliona mamlaka ya Yesu juu ya pepo. Hawakutaka Yesu abaki katika eneo lao.

Mathayo 9:1-17

Mtu ambaye hakuweza kutembea alikuwa na marafiki waliomwamini Yesu alitoka kwa Mungu. Walimleta rafiki yao kwa Yesu.

Kazi ya Yesu ilikuwa kuleta ufalme wa Mungu duniani. Katika ufalme wa Mungu, dhambi haziwatawalii watu. Kwa hivyo Yesu alimsamehe mtu huyo dhambi zake.

Walimu wa sheria walikasirika kwamba Yesu alikuwa akifanya kama Mungu. Yesu ana nguvu za kuwafanya watu wawe na afya katika roho zao na mili yao. Ili kuthibitisha hili, Yesu pia alitibu mwili wa mtu huyo.

Kisha Yesu alikutana na mtoza ushuru aliyeitwa Mathayo. Mafarisayo hawakufurahia kwamba Yesu alikula na watoza ushuru na wenye dhambi. Yesu alieleza kwamba alikuja kuponya na kuokoa watu wanaojua kuwa wao ni wenye dhambi.

Yesu alileta njia mpya kwa watu kuwa karibu na Mungu. Kitambaa kipyra na viriba vipyra vya divai vilikuwa njia za kuelezea kwamba njia ya Yesu ilikuwa mpya.

Mathayo 9:18-38

Yesu aliwaalika watu wote kushiriki katika maisha ya ufalme wa Mungu. Hii ilijumuisha watoto, viongozi wa sinagogi na watu waliokuwa wakidhibitiwa na mapepo.

Ilikuwa na wanaume vipofu pamoja na wanawake waliokuwa wakiumia. Baadhi ya watu waliona kazi zenye nguvu za Yesu na walikuwa na imani. Waliamin kwamba yeze alikuwa Mwana wa Daudi.

Waliamini alikuwa na nguvu kutoka kwa Mungu juu ya ugonjwa, kifo na uovu.

Lakini si kila mtu aliamini kwamba nguvu za Yesu zilikuwa kutoka kwa Mungu. Baadhi ya viongozi wa Israeli walidhani nguvu za Yesu zilitoka kwa mkuu wa pepo wachafu. Viongozi hawa hawakuwajali watu wa Mungu. Yesu alikuwa tofauti. Aliona mahitaji ya watu na alifanya kazi kwa bidii kuwajali.

Mathayo 10:1-15

Yesu alichagua wanafunzi wake 12 kuwa wafuasi wake waaminifu zaidi. Walikuwa wanaitwa mitume.

Maagizo ya Yesu kwao yalikuwa ujumbe wake wa pili mrefu katika injili ya Mathayo. Yesu aliwatuma wanafunzi 12 kama washirika katika kazi yake kote Israeli.

Kama Yesu, wanafunzi walipaswa kuwajali watu waliokuwa wakiteseka. Walipaswa kuhubiri jinsi Yesu alivyokuwa analeta ufalme wa Mungu. Walipaswa kuonyesha kuwa hili lilikuwa kweli kwa kufanya mijuzi kama Yesu alivyofanya. Hii ilijumuisha kuponya miili ya watu na kufukuza mapepo.

Wanafunzi 12 hawakupaswa kuchukua pesa au nguo za ziada au vifaa pamoja nao. Watu wa Mungu wanapaswa kuwapatia mahitaji wafanyakazi wa Mungu.

Mathayo 10:16-42

Yesu alieleza kwamba kumfuata kunaweza kuwa kugumu sana. Wanafunzi wake walihitaji kumpenda zaidi kuliko wanavyowapenda wengine. Wanapaswa kumpenda hata zaidi kuliko wanavyowapenda familia zao.

Hii ilimaanisha kwamba uhusiano wao na Yesu ulikuwa muhimu zaidi kuliko uhusiano mwengine wowote. Watu wengi walimpinga Yesu. Ikiwa wanafunzi wangebaki waaminifu kwake, wangepingwa na kutendewa vibaya pia.

Baadhi ya wanafamilia wao wangeweza kuwapinga kwa sababu ya imani yao kwa Yesu. Watu pia wangeweza kudhuru miili ya wanafunzi. Lakini hatari halisi ilikuwa ikiwa wangeacha kumfuata Yesu. Kisha wangeweza kupoteza maisha pamoja

naye katika ufalme wa Mungu. Hii ingekuwa mbaya zaidi kuliko kupoteza familia zao au usalama wao.

Yesu aliwakumbusha jinsi Mungu anavyowajali sana na kulinda roho zao. Kupata maisha na Yesu kunastahili kutoa kila kitu.

Mathayo 11:1-19

Yohana Mbatizaji alikuwa na maswali kuhusu Yesu alikuwa nani. Yesu alijibu maswali ya Yohana kwa kutumia maneno kutoka kwa unabii katika Isaya 35:5-6. Huu ulikuwa unabii kuhusu Yesu.

Yesu alikuwa ndiye ambaye Mungu alikuwa akiponya na kuwaweka watu wake huru. Yesu aliita Israeli kuacha dhambi na kutubu. Haikuwa bado wakati wa hukumu. Ulikuwa ni wakati wa kuponya na kuhubiri habari njema za ufalme wa Mungu.

Yesu kisha alieleza kwamba Yohana alikuwa mjumbe. Alikuwa mjumbe kama Eliya ambaye Mungu alikuwa ameahidi kumtuma (Malaki 4:5-6). Lakini si kila mtu katika Israeli aliyemkubali Yesu na Yohana.

Mathayo 11:20-30

Mungu alikuwa akifanya kazi mionganoni mwa watu wa Israeli kupitia Yesu. Hata hivyo, hawakumkubali Yesu na ujumbe wake wa habari njema.

Yesu aliwaonya kuhusu kile ambacho kingetokea ikiwa wangeendelea kumkataa Mungu. Alizungumzia miji ya zamani iliyojulikana kwa matendo maovu. Watu waliokuwa wameishi katika miji hiyo hawakuwahi kuona ishara zenye nguvu za Yesu. Yesu alisema kwamba kama wangeziona, wangegeuka kutoka dhambi zao.

Hata hivyo, miji ya Kiyahudi huko Galilaya haikugeuka kutoka dhambi na kuelekea kwa Mungu. Yesu alitaka watu wamjue Mungu kweli kama Baba yao. Aliona kwamba majukumu ya kidini yalikuwa kama mizigo mizito ambayo watu walibeba.

Kumfuata na kumtumikia Yesu kunawapa watu pumziko. Aliwaalika watu wote kwenye njia yake ya pumziko na amani.

Mathayo 12:1-14

Wanafunzi wa Yesu walivunja masuke ya nafaka na kuyala siku ya Sabato. Mafarisayo walimlalamikia Yesu kuhusu hili. Waliwatuhumu wanafunzi kwa kuvunja sheria za siku ya Sabato.

Yesu aliwakumbusha kwamba Daudi alivunja sheria hizo alipokuwa na njaa. Makuhani pia walivunja sheria hizo kila siku ya Sabato walipofanya kazi hekaluni. Yesu alikuwa anadai kwamba alikuwa na haki sawa na Mfalme Daudi. Na kazi yake ilikuwa muhimu zaidi kuliko kazi ya makuhani hekaluni.

Kisha Yesu akamponya mtu siku ya Sabato. Mafarisayo hawakutaka afanye hivi. Lakini Yesu hangesitisha kazi ya Mungu kwa sababu tu baadhi ya watu walimpinga. Mafarisayo kisha wakaanza kupanga mipango ya kumuua Yesu.

Mathayo 12:15-21

Miaka mingi iliyopita, Mungu alitoa ahadi iliyorekodiwa katika kitabu cha nabii Isaya. Ahadi hii ilikuwa unabii.

Mathayo alionyesha kuwa matendo ya Yesu yalitimiza unabii huo. Yesu alikuwa mtumishi ambaye Mungu alimtuma ulimwenguni. Alizungumza na kufanya kazi kwa ajili ya haki. Alikuwa mpole kwa wale waliokuwa na maumivu. Aliwitia moyo wale waliokuwa wameumizwa.

Angeleta kile kilicho kizuri, sahihi na kweli kwa mataifa yote.

Mathayo 12:22-37

Yesu alimponya mtu ambaye hakuweza kuona au kusema. Yesu pia aliwfukuza pepo kutoka kwake. Mafarisayo walidai kwamba Yesu alitumia nguvu za shetani kufanya hivi. Watu waliodai kwamba shetani alimpa Yesu nguvu walikuwa wakisema mabaya dhidi ya Roho wa Mungu.

Yesu alitaka watu waelewe kwamba matendo mema na matendo maovu hutoka moyoni. Alitumia mti kueleza alichomaanisha. Alisema matendo mema ni kama matunda mazuri. Mti mzuri huzaa matunda mazuri. Matendo maovu ni kama matunda mabaya. Mti mbaya huzaa matunda mabaya. Jinsi watu wanavyotenda inaonyesha kilicho ndani ya miyo yao.

Yesu alikuja kuwaokoa watu kutoka kwa dhambi na kuwapa miyo inayompenda Mungu.

Mathayo 12:38-50

Yesu alikuwa amefanya kazi nyingi za uponyaji zenye nguvu kote Israeli. Viongozi wengine wa kidini walimwomba Yesu ishara moja zaidi. Lakini tayari walikuwa wameamua kwamba hawakumwamini Yesu au kutaka kumfuata.

Ishara ya Yesu ingekuwa kama ishara katika hadithi kuhusu Yona. Yona alikaa siku tatu na usiku ndani ya samaki mkubwa. Kisha alitoka nje na kuhubiri ujumbe wa Mungu. Kitu kama hiki kingemtokea Yesu. Yesu angekuwa amekufa kwa siku tatu. Kisha angefufuliwa kutoka kwa wafu na kutoka kaburini.

Ujumbe wa Yesu kuhusu ufalme wa Mungu ni mkuu kuliko ujumbe wa Yona. Ni mkuu hata kuliko hekima ya Solomoni. Yesu alieleza kitakachotokea kwa wale ambaa hawakuamini ujumbe wake. Watapatikana na hatia siku ya hukumu. Lakini kila mtu anayemwamini na kumtii Mungu ni sehemu ya familia yake.

Matayo 13:1-23

Wakati Yesu alipoanza kazi yake mionganini mwa watu wa Israeli, alizungumza waziwazi. Alitangaza ufalme wa mbinguni na kuwaalika watu kuwa sehemu yake. Lakini viongozi wa kidini walikataa kukubali mafundisho yake. Na watu wengi katika Israeli walikuwa na shaka kwamba Yesu kweli alikuwa Masihii.

Kutokana na hili, Yesu alibadilisha jinsi alivyofundisha huko Israeli. Aliacha kuzungumza waziwazi na badala yake alifundisha kwa kusimulia hadithi zinazoitwa mithali. Huu ulikuwa mwanzo wa ujumbe wa tatu mrefu wa Yesu. Ulikuwa umejaa mithali kuhusu ufalme wa Mungu.

Yesu alisimulia hadithi kuhusu mbegu hadharani kwa kila mtu. Lakini alieleza kwa siri kwa wanafunzi wake tu. Alieleza kwamba watu wengi husikia ujumbe kuhusu ufalme. Wengi wao hukataa kuuelewa. Wengine husikia ujumbe wa Yesu na kumtii. Wao ni kama mbegu zinazozalisha mazao mazuri. Maneno na matendo yanayotimiza kile Mungu anachotaka ndiyo mazao mazuri.

Mathayo 13:24-52

Hadithi za Yesu zilifundisha kuhusu kazi yake na kuja kwa ufalme wa mbinguni. Kazi ya Yesu duniani haikusimamisha uovu kila mahali mara moja. Uovu unaruhusiwa kubaki pamoja na ufalme wa Mungu kwa sasa.

Baadaye, hukumu itakuja na uovu utaangamizwa. Ufalme wa Mungu huanza kwa njia ndogo. Unakua na kuenea kote duniani. Mataifa yote na watu wote wanaweza kuwa sehemu yake.

Njia hii ya kuelewa ufalme wa Mungu ni kama hazina. Watu wengine wanatambua kwamba Yesu anatoka kwa Mungu. Wanaelewa kwamba kazi yake inaleta ufalme wa Mungu duniani. Watu hawa wanaelewa thamani ya hazina hii.

Mathayo 13:53-14:12

Watu katika mji wa nyumbani wa Yesu hawakuelewa jinsi Yesu alivyokuwa na hekima nyangi. Hawakuelewa jinsi alivyokuwa na uwezo wa kufanya miujiza. Walikasirika kuhusu Yesu na wakakataa kuamini kwamba alitoka kwa Mungu.

Wakati huo huo, viongozi wa Kiyahudi na Kirumi walikuwa na hasira na Yohana Mbatizaji. Yohana alikuwa amemkosoa Herode Antipa kwa kukiuka Agano la Mlima Sinai. Herode alimfunga Yohana gerezani na baadaye akaamuru kichwa cha Yohana kikate.

Wote Yohana na Yesu walitendewa bila heshima au staha kwa kushiriki ujumbe wa Mungu.

Mathayo 14:13-21

Yesu aliposikia kuhusu kifo cha Yohana Mbatizaji, alitaka kuwa peke yake. Lakini umati ulimpata na kumzunguka.

Yesu aliwajali sana watu. Aliwaponya wale waliokuwa wagonjwa. Kisha akawalisha. Alifanya hivi kwa kutumia kiasi kidogo cha chakula ambacho wanafunzi walikuwa nacho.

Wanafunzi walikuwa na mikate mitano tu na samaki wawili wa kutoa. Yesu alifanya iwe ya kutosha kulisha zaidi ya watu 5,000. Hii ilikuwa miujiza ya kwanza kati ya miwili kuhusu kulisha watu iliyorekodiwa na Mathayo.

Ilionyesha kitu kuhusu ufalme wa Mungu. Ufalme wa Mungu unakua wakati watu wa Mungu wako

tayari kutoa kwa hiari kile walicho nacho. Haijalishi zawadi ni ndogo kiasi gani.

Mathayo 14:22-36

Yesu aliwaondoa umati na wanafunzi wake ili awe peke yake. Alitaka kuomba.

Yesu alipotembea juu ya maji wanafunzi waliona mamlaka yake juu ya asili. Hii iliwaogopesha. Yesu aliwaambia maneno ya kuwfariji.

Petro alikuwa na imani ya kumfuata Yesu juu ya maji mwanzoni. Petro alipokuwa na hofu, Yesu alimwokoa asizame.

Kisha Yesu aliendelea kuonyesha mamlaka yake juu ya asili na magonjwa alipowaponya watu. Nguvu zake ni kubwa sana kiasi kwamba watu waliponywa hata kwa kugusa mavazi yake.

Mathayo 15:1-20

Mafarisayo walimuuliza Yesu kwa nini wanafunzi wake hawakufuata mafundisho ya wazee. Yesu aliwauliza kwa nini hawakufuata amri ya Mungu ya kuwaheshimu mama na baba yao.

Yesu alifanya wazi kwamba kutii neno la Mungu ndilo lililo muhimu. Ni muhimu zaidi kuliko kutii mafundisho na desturi za wanadamu.

Yesu alifundisha sheria kuhusu kuwa safi zilimaanisha nini hasa. Kile kilichomfanya mtu kuwa najisi hakikuwa kile walichokula. Haikuwa kama waliosha mikono yao au la. Uchafu unatoka ndani ya mtu. Maneno na matendo maovu hutoka moyoni mwa mtu.

Mathayo 15:21-28

Yesu aliacha maeneo ya Kiyahudi na kwenda kwenye eneo la Watu wa Mataifa.

Mwanamke ambaye hakuwa Myahudi alizungumza na Yesu. Alimwita Bwana na Mwana wa Daudi. Hii ilionyesha kwamba alitambua Yesu alikuwa nani hasa.

Alimwomba Yesu amponye binti yake. Mwanamke aliendelea kumsihi Yesu na hakuacha.

Yesu alijibu kwamba kazi yake ilikuwa kwa ajili ya watu wa Israeli. Hata hivyo, mwanamke huyo hakuacha.

Yesu alisifu imani yake yenye ujasiri na kumponya binti yake.

Mathayo 15:29-39

Kurudi Galilaya, Yesu alikuwa tena kwenye mlima akiwa amezungukwa na umati mkubwa wa watu. Wengi katika umati huo walikuwa wakiteseka kwa sababu ya magonjwa au matatizo mengine ya miili yao. Yesu alikuwa na wasiwasi mkubwa kwa wale waliokuwa wakihitaji msaada.

Yesu aliponya miili yao. Kisha akawalisha umati wa watu zaidi ya 4,000. Huu ulikuwa muujiza wa pili kati ya miujiza miwili kuhusu kulisha watu uliorekodiwa na Mathayo.

Kuponya watu na kuwalisha vilikuwa ishara za jinsi maisha katika ufalme wa Mungu yalivyo. Wakati Mungu anapotawala kikamilifu kama Mfalme, watu wake hawatakuwa na maumivu, uhitaji au njaa tena.

Mathayo 16:1-12

Masadukayo na Mafarisayo mara nyingi hawakukubaliana lakini walishirikiana kumpinga Yesu.

Walimuuliza Yesu awaonyeshe ishara iliyothibitisha kuwa Mungu alikuwa amemtuma. Lakini kile walichotaka kweli ni kumtega na kundhuru.

Kwa hivyo Yesu aliwaonya wafuasi wake kuhusu wao. Masadukayo na Mafarisayo waliwfundisha watu wa Israeli mambo ambayo hayakuwa ya kweli. Walikuwa wakiwaongoza watu waache kumtii Mungu.

Mathayo 16:13-27

Yesu aliwaauliza wanafunzi wake ni nani waliwamini kuwa yeye. Mungu alikuwa amewaonyesha kwamba Yesu alikuwa zaidi ya nabii. Yesu ni Mwana wa Mungu na Masihi. Yeye ni Mfalme wa kweli wa Israeli.

Yesu kisha akawafundisha wanafunzi kwamba Mfalme wa Israeli angekufa na kuteseka. Petro alikasirika na kusema hilo halipaswi kutokea. Wayahudi wengi waliamini kwamba masihi angekuwa shujaa ambaye angewaangamiza

maadui wao wote. Adui wao mkubwa wakati huo ulikuwa serikali ya Kirumi. Lakini Yesu hakuahidi kuwaangamiza Warumi. Badala yake, alisema kwamba kumfuata yeye ni kama kubeba msalaba wa Kirumi na kufa juu yake. Alikuwa akizungumzia jinsi ilivyo ngumu kujitolea kikamilifu kumtii Mungu.

Wafuasi wake lazima waseme hapana kwa kila kitu kisichomheshimu Mungu. Baadhi ya wanafunzi wa Yesu wangeuawa kwa kuwa waaminifu kwake. Lakini wote wanaomwamini Yesu na kumfuata watapata maisha mapya kupitia ufufuo wake.

Mathayo 16:28-17:13

Yesu aliwachukua wanafunzi wake watatu waaminifu zaidi juu ya mlima.

Petro, Yakobo na Yohana waliona utukufu wa Yesu kama Mwana wa Adamu.

Mabadiliko ya uso na mavazi yake yaliwaonyesha kitu. Yaliwaonyesha nguvu na mamlaka ya Yesu katika ulimwengu wa mbinguni.

Kisha Mose na Eliya wote walionekana. Uwepo wao mlimani ulikuwa ishara. Ilikuwa ishara kwamba kila kitu kutoka katika historia ya Israeli kiliongoza kwa Yesu.

Yesu ni Mwana wa Mungu. Kazi yake inatimiza makusudi yote ya Mungu.

Yesu aliwaambia wanafunzi watatu wasiwaambie wengine kile walichokiona mlimani. Wangeweza tu kuzungumzia baada ya Yesu kufufuka kutoka kwa wafu. Hapo ndipo wangeweza kuelewa kile walichokiona.

Mathayo 17:14-27

Wanafunzi walikuwa wakihangaika. Walikuwa wakimtafuta masihi ambaye angewaangamiza Warumi.

Wanafunzi walikuwa wameona nguvu za Yesu juu ya viumbe wa kiroho waovu. Kwa hivyo waliamini kwamba angeweza kuifanya taifa la Israeli kuwa na nguvu tena. Walidhani angefanya hivi kwa nguvu na uwezo.

Lakini walipojaribu kutenda kwa msingi wa aina hii ya imani, walishindwa. Yesu alihisi huzuni na wasiwasi. Hakutaka wafanye kazi ya Mungu kwa kutumia nguvu au uwezo wao wenyewe. Alitaka

wamtumaini Mungu kabisa. Alitaka wategemee kikamilifu nguvu za Mungu kutimiza kile ambacho Mungu alitaka kifanyike.

Mungu anaweza kufanya chochote. Kupitia samaki alitoa pesa ambazo wanafunzi walihitaji kulipa kodi zao.

Hata hivyo, Yesu alisema kwamba angeuawa. Kifo kilikuwa sehemu ya jinsi angeweza kumtumikia Mungu na wengine. Wanafunzi walikuwa wamechanganyikiwa na huzuni. Huu ulikuwa wakati wa majaribu (jaribio) kwoo.

Mathayo 18:1-11

Huu ulikuwa mwanzo wa ujumbe wa nne mrefu wa Yesu. Ndani yake alizungumzia maana ya kuwa muhimu. Pia alizungumzia kusamehe wengine.

Wakati wa Yesu, watu wengi hawakufikiri watoto walikuwa binadamu kamili bado. Lakini Yesu alionyesha kuwa watoto ni muhimu sana. Watoto wana mahitaji mengi na lazima waamini wengine kuwatanza. Yesu alisema ni jambo baya sana kusababisha watoto kutenda dhambi. Ni baya kufanya hivyo kwa mtu yejote ambaye ni mnyenyeketu na anayeamini.

Yesu pia alifundisha kwamba wanafunzi wake lazima wawe kama watoto wadogo katika ufalme wa Mungu. Lazima waache kujaribu kuonekana muhimu. Wanapaswa kuwa wanyenyeketu na kumwamini Yesu. Hivi ndivyo inavyomaanisha kuwa kama mtoto mdogo anayemwamini Yesu.

Hata hivyo, wanafunzi pia walikuwa viongozi katika kazi ya Mungu. Hawakupaswa kusababisha watoto au wafiasi wowote wa Yesu kutenda dhambi. Walipaswa kuwa waangalifu kufundisha ukweli kuhusu Mungu. Yesu alikuwa makini sana kuhusu hili. Alizungumza kuhusu kuumiza mwili ili kuepuka dhambi. Hakumaanisha kwamba watu wanapaswa kujiimiza kweli. Yesu alikuwa akizungumza kwa njia iliyowafanya watu kumsikiliza. Alitaka waelewe jinsi ilivyokuwa muhimu kufuata njia ya maisha ya Mungu.

Mathayo 18:12-14

Binadamu ni kama kondoo waliopotea kutoka kwa familia ya Mungu.

Mungu Baba anamtuma Mwana wake ulimwenguni kuwapata.

Ameja furaha kuhusu kila mmoja anayekuja nyumbani.

Mungu hataki mtu yejote awe mbali na upendo na maisha yake.

Mathayo 18:15-35

Yesu alielezea ufalme wa mbinguni kama nyumba ya Mungu. Imeja watoto wa Mungu amba wote ni ndugu na dada.

Yesu alifundisha watoto wa Mungu kushughulikia migogoro, kusali pamoja na kusameheana. Watu wawili wenye mgogoro lazima watafute amani pamoja kwa uaminifu na unyenyekevu. Ikiwa hawawezi kufikia makubaliano, wanapaswa kuomba msaada kutoka kwa wengine. Watu wanaokataa kuacha kuwadhuru wengine hawawezi kubaki katika familia ya Mungu isipokuwa wabadilike.

Yesu aliahidi kuwa pamoja na wafiasi wake wanaosali pamoja. Aliahidi kwamba Mungu atajibu maombi yao.

Kisha Yesu alisimulia hadithi kujibu swali la Petro kuhusu kusamehe ndugu na dada zake. Mungu ni kama mfalme aliyemwonyesha mtumishi huruma kubwa na kumsamehe. Lakini mtumishi aliyepokea huruma na msamaha hakuonyesha huruma kwa mtumishi mwengine. Watoto wa Mungu hawapaswi kuwa hivyo. Wanaonyesha kuwa wanashukuru kwa huruma ya Mungu wanaposameheana.

Mathayo 19:1-15

Mafarisayo walikuwa wakitafuta njia za kumtega Yesu. Waliuliza swali kuhusu talaka. Sheria ya Mose iliruhusu watu kupewa talaka. Kwa hivyo walidhani kwamba Mungu alikubali talaka.

Lakini Yesu aliwfundisha kile ambacho Mungu alitaka kwa ulimwengu alipoumba. Watu wawili wanakuwa mmoja wanapofunga ndoa. Mungu anataka waendelee kuwa mmoja daima. Wao ni kama picha ya upendo wa uaminifu wa Mungu. Mungu huwasaidia baadhi ya watu kubaki bila kuo. Jambo muhimu ni kutumikia ufalme wa mbinguni iwe umeoa au hujaoa.

Kisha Yesu akawakaribisha watoto amba wanafunzi wake walikuwa wakijaribu kuwaondoa. Watoto hao hawakuwa kama Mafarisayo waliokuwa wakijaribu kumhadaa Yesu.

Walimwamini Yesu kwa urahisi na kupokea baraka zake. Alizungumza juu yao kuelezea ufalme wa mbinguni. Ufalme wake ni kwa watu ambaeo ni wanyenyeketu na wanaomwamini Yesu kikamilifu.

Mathayo 19:16-30

Kufanya mambo mazuri au kuwa tajiri hakumfanyi mtu kuwa sehemu ya ufalme wa Mungu. Kumfuata Yesu kunawaruhusu watu kushiriki katika uzima wa milele wa Mungu.

Wakati watu wanamuata Yesu, wanajali kile ambacho Mungu anajali. Yesu alieleza kuwa inaweza kuwa vigumu kwa watu matajiri kumjali Mungu. Hii ni kwa sababu mara nyngi wanategemea pesa zao na si Mungu.

Wanafunzi walishangazwa na mafundisho ya Yesu. Walikuwa polepole wakitambua kwamba kuwa waaminifu kwa Yesu kulikuwa kugumu zaidi kuliko walivyodhani. Ilimaanisha kwamba wangepoteza vitu vilivyokuwa muhimu kwao. Hata hivyo, Yesu aliahidi kwamba wangepokea mengi zaidi.

Wangeweza hata kuwa na hekima na mamlaka ya kuhukumu makabila 12 ya Israeli. Hilo litatokea Mungu atakapofanya mambo yote kuwa mapya katika uumbaji mpya.

Mathayo 20:1-16

Wakati wa Yesu, wafanyakazi wangesimama sokoni. Wangesimama na zana zao na kusubiri kuajiriwa kwa siku hiyo. Hata kama hakukuwa na kazi ya kutosha, wafanyakazi wangeendelea kusubiri na kutumaini. Walihitaji kupata pesa za kununua chakula kwa siku hiyo.

Yesu aliwaambia wanafunzi wake hadithi hii ili kuwafundisha kuhusu neema ya Mungu. Mungu ni kama mmiliki aliywaliwa wafanyakazi kila mmoja kiasi cha kutosha kwa mahitaji ya siku hiyo. Wale walioajiriwa mapema walikuwa na vivu na hasira. Walikuwa hawafurahii kwamba wale walioajiriwa mwisho walipokea malipo sawa na wao. Lakini mmiliki alitaka kuwa mkarimu kwa wafanyakazi wote.

Hii ni kama Mungu kuwakaribisha wote wanaokuja kwake katika ufalme wake. Wote wanachukuliwa kuwa sehemu kamili na sawa ya familia mpya ya Mungu. Wote wanategemea Mfalme na Mtawala anayetoa kwa ukarimu.

Mathayo 20:17-34

Njiani kuelekeea Yerusalem, Yesu alifanya kazi kwa bidii kubadilisha jinsi wanafunzi walivyofikiria.

Alifafanua wazi kwamba alikuwa kiongozi aliywatumikia wengine. Aliwaambia tena kwamba angekufa na kuteseka. Na kisha angefuliwa kutoka kwa wafu.

Wanafunzi bado walifikiri kwamba ufalme wa Mungu ungekuwa kama serikali za kibinadamu. Yesu aliwaalika kushiriki katika aina tofauti ya nguvu. Alitaka waelewe maana halisi ya heshima na mamlaka katika ufalme wa Mungu.

Mamlaka ya kweli na heshima hazitokani na uwezo wa kutawala wengine. Hazitokani na kuwa muhimu zaidi kuliko wengine. Katika ufalme wa Mungu, nguvu na mamlaka zinatokana na kuhudumia wengine.

Yesu kisha aliwaonyesha wanafunzi wake maana ya kuwashudumia wengine. Alikuwa na wasiwasi mkubwa kwa watu wawili vifopu na akawaponya. Nguvu na mamlaka ya kweli huja tu kwa kumfuata Yesu Mtumishi.

Mathayo 21:1-17

Mara ya kwanza katika injili ya Mathayo, Yesu alitenda waziwazi kama Mfalme na Masihi wa Israeli. Aliingia Yerusalem kwa ushindi. Lakini hata katika ushindi Yesu alikuwa mpole. Alipanda punda na si farasi wa vita.

Umati ulifunika barabara kwa mavazi yao na kwa matawi ya mitende. Hizi zilikuwa njia za kawaida ambazo Wayahudi walitumia kuwakaribisha watu na kusherehekea ushindi. Umati pia uliimba wimbo muhimu kutoka Zaburi 118. Wimbo huu ulikuwa na miaka mamia ya zamani. Unahuji jinsi Mungu anavyokuja kuwaokoa watu wake wanaoteseka. Kuimba kuhusu Yesu kulimaanisha kwamba Yesu alikuwa jibu la Mungu kwa matatizo ya watu wake.

Yesu alikubali kuitwa Mwana wa Daudi. Hii ilikuwa njia ya kutangaza kwamba yeeye ni Mfalme. Kisha kwa mamlaka ya kifalme Yesu aliingia hekaluni. Hekalu halikutumiwa kwa njia inayomheshimu Mungu. Watu wengi walikuwa wakitumia hekalu kupata pesa. Hawakutumia kama mahali pa sala. Yesu aliwalazimisha kuondoka. Yesu alihakikisha

kwamba lilitumika tena kama mahali pa sifa na uponyaji.

Mathayo 21:18-27

Asubuhi iliyofuata Yesu alirudi Yerusalem. Alikuwa na njaa.

Mti wa mtini aliouona haukuwa na matunda. Mti huo ulikuwa ishara ya watu wa Mungu katika wakati wa Yesu. Mungu alitaka wawe kama mimea yenye nguvu na afya inayozalisha mavuno mazuri. Lakini Israeli hawakuzalisha matunda ya matendo mema ambayo Mungu alikuwa akitafuta.

Yesu hakutaka mambo yabaki jinsi yalivyo kuwa Israeli. Mara kwa mara alifundisha kwamba watu wa Mungu lazima waache dhambi. Walipaswa kumgeukia Mungu na kumtii yeye pekee.

Mambo ambayo Yesu alifundisha yalipinga mafundisho ya wazee wa Israeli. Kwa hiyo viongozi walimkabili Yesu kwa kuhoji mamlaka yake. Lakini Yesu aliendelea kufundisha na kufanya kazi.

Mathayo 21:28-46

Yesu alisimulia hadithi mbili zilizozungumzia Israeli kama shamba la mizabibu la Mungu. Watu wengi waliomkubali Yesu walikuwa kama mwana wa kwanza katika hadithi ya kwanza. Hii ilijumuisha watoza ushuru, malaya, watu wa nje na watu waliokuwa wakichukiwa na wengine.

Viongozi wa Israeli walikuwa kama mwana wa pili katika hadithi. Walisema kwamba wangemtii Mungu lakini hawakufanya hivyo. Katika hadithi inayofuata, Mungu alilitunza shamba lake la mizabibu kwa upendo na uangalifu. Alitarajia kupata zabibu nzuri. Yesu alikuwa akizungumza kuhusu jinsi watu wanavyopaswa kutenda wanapokuwa wameacha dhambini. Mavuno mazuri yanapaswa kuonyeshwa katika maisha ya wale wanaomwamini Mungu na kumtii. Lakini viongozi wa Israeli hawakushiriki mavuno yoyote na Mungu. Walikuwa wapangaji katika hadithi ambayo waliwaua watumishi wa Mungu na Mwana wake. Kwa hivyo hawakuweza kubaki katika shamba la mizabibu.

Viongozi wa kidini walikasirika sana waliposikia hadithi hii. Yesu alitumia tena maneno kutoka Zaburi 118. Sehemu hii ya zaburi inahusu jiwe muhimu. Wajenzi hawakutaka kulitumia katika kile walichokuwa wakitengeneza. Hata hivyo, jiwe

hilo lilitumika. Likawa jiwe muhimu zaidi katika jengo. Viongozi wa kidini walikuwa kama wale wajenzi. Yesu alikuwa kama jiwe hilo. Watu wengi wa Mungu walikuwa wakikataa kumkubali. Hata hivyo, Yesu angekuwa sehemu muhimu zaidi katika ufalme ambao Mungu alikuwa akitenga.

Mathayo 22:1-14

Katika wakati wa Yesu, watu mara nyingi walizungumza kuhusu ufalme wa Mungu wakifananisha na karamu kuu. Yesu alisimulia hadithi kuhusu hilo.

Hadithi ilikuwa kuhusu jinsi Mungu alivyo kuwa amewaalika Israeli katika ufalme wa mbinguni. Lakini walikataa kuwa sehemu yake. Walifanya hivi wazi kwa kukataa kufuata njia za Mungu.

Mungu alituma manabii wengi kuwapa maonyo. Waliwatendea vibaya manabii. Kisha hawakumkubali Yesu kama Mwana wa Mfalme mwenyewe. Kwa sababu ya mambo haya, Israeli wangekabili hukumu ya kutisha

Hukumu ilikuja katika mwaka wa 70 baada ya Kristo (BK) wakati Warumi walipoharibu Yerusalem

Kwenye hadithi iliyoisimulia na Yesu, watu wengine walialikwa kuingia katika ufalme wa Mungu badala yake. Wote wanaofuata njia za Mungu watakuwa wageni wa Mungu kwenye karamu yake kuu.

Mathayo 22:15-33

Mafarisayo, Maherode na Masadukayo kwa kawaida hawakukubaliana na walipigania madaraka. Lakini wote walifanya kazi pamoja kumpinga Yesu.

Yesu hakuwa sehemu ya makundi yoyote ya viongozi wa Israeli. Hakufundisha mambo yale yale ambayo wazee wa Israeli walikuwa wamewafundisha kwa miaka mingi. Alizungumza maneno mapya na yenye nguvu ambayo yalionyesha jinsi ufalme wa Mungu ulivyo.

Mafarisayo na Maherode walijaribu kumnasa Yesu kwa kumuuliza swali gumu. Swali lao lilihusu kama kutii serikali ya kibinadamu au Mungu. Lakini Yesu hakuwaruhusu kumnasa. Badala yake aliwapa jibu la busara. Watu walio chini ya mamlaka ya Kaisari lazima watii Kaisari. Lakini watu lazima wawe

waaminifu zaidi kwa Mungu kuliko kwa serikali yoyote.

Kisha Masadukayo walijaribu kumtega Yesu kwa hadithi ngumu. Hawakuamini kwamba watu watafufuka kutoka kwa wafu. Yesu aliwasahihisha. Alionyesha kwamba ufufuo hautakuwa kama walivyokuwa wakifikiria. Miili ya watu waliofufuliwa haitakuwa sawa na jinsi mili ilivyo sasa. Kinachojalisha ni kwamba Mungu ni Mungu mwenye nguvu wa uzima.

Mathayo 22:34-46

Mafarisayo walijaribu mara ya mwisho kubishana dhidi ya Yesu ili washinde. Walimuuliza ni amri gani muhimu zaidi. Yesu alitoa majibu ambayo Wayahudi wengi huko Israeli wakati huo wangekubaliana nayo.

Amri ya kwanza muhimu ilikuwa kuwa mwaminifu kabisa kwa Mungu na kumtumikia yeye pekee. Maneno ambayo Yesu alitumia yalitoka kwa Shema.

Amri ya pili muhimu ilikuwa kuwajali majirani zao. Kisha Yesu akawauliza Mafarisayo swali gumu. Inawezekanaje Masihi kuwa mwana wa Daudi na Bwana wa Daudi? Hii ilikuwa siri kuhusu Yesu ambayo viongozi wa Israeli hawakuelewa kamwe. Hawakuweza kukubali kwamba Mungu alikuwa amekuja duniani katika mwili wa kibinadamu. Walichanganyikiwa na hawakuja jinsi ya kujibu. Viongozi waliacha kujaribu kumnasa Yesu kwa maneno.

Mathayo 23:1-39

Yesu alizungumza maneno ya hukumu dhidi ya kundi la viongozi wa Israeli. Walimu wa sheria na Mafarisayo walikaa katika kiti cha Mose. Hii ilimaanisha walikuwa na mamlaka ya kufundisha watu kama Mose alivyofanya. Lakini kundi hili la viongozi wa Israeli walikuwa wanafiki.

Kwenye nje walionekana safi na watakatifu. Lakini ndani walikuwa wamejaa dhambi na chuki. Walijali kuonekana wenye nguvu na muhimu. Hawakuji kweli kusaidia watu waliowaongoza.

Mara saba Yesu aliwaonya jinsi hukumu dhidi yao ingekuwa mbaya sana. Kundi hili la viongozi wa kidini walikataa kumkubali Yesu. Hii ilimfanya Yesu kuwa na huzuni sana.

Alitamani kuwatunza watu wa Mungu kama vile kuku anavyowalinda vifaranga wake. Lakini viongozi hawakutaka Yesu ashiriki upendo wa Mungu wenyenye huruma na watu.

Mathayo 24:1-14

Wanafunzi wa Yesu walishangazwa na ukubwa wa majengo ya hekalu. Yesu alijibu kwa unabii uliowashangaza. Hekalu lingeharibiwa.

Huu ulikuwa mwanzo wa ujumbe wa tano mrefu wa Yesu. Alizungumza wakati yeye na wanafunzi walipokuwa kwenye Mlima wa Mizeituni. Yesu alijibu maswali ya wanafunzi kwa kutumia maneno kutoka Isaya 19:2. Alisema kwamba mwanzo wa matukio haya utakuwa kama maumivu ya kujifungua.

Shida ambazo Yesu alielezea zilihusiana na mpango wa Mungu wa kuufanya ulimwengu kuwa mpya tena. Kabla ya mtoto mpya kuwasili, kuna maumivu na mateso kwa mama. Itakuwa hivyo kabla ya ufalme wa Mungu kuja.

Sehemu kubwa ya mateso Yesu aliyoelezea yalitokea mara baada ya kufufuka kwake. Ilitokea kwa wafuasi wake katika miaka 30 hadi 70 Baada ya Kristo (BK). Walitendewa vibaya walipokuwa wakihubiri habari njema za ufalme wa Yesu. Kitabu cha Matendo kinazungumzia hili.

Matayo 24:15-51

Yesu alisema kwamba matatizo katika Israeli yangetokea wakati wanafunzi wake bado wako hai. Maneno yake yalitimia katika miaka ya 66 hadi 70 baada ya Kristo (BK). Warumi walitumia hekalu kwa njia ambazo hazikuwa takatifu na kisha wakaliharibu hekalu.

Yesu alizungumza kuhusu yeye mwenyewe kama Mwana wa Adamu. Alitimiza maono ya nabii Danieli kuhusu mtawala ambaye ufalme wake hautaangamizwa kamwe (Danieli 7:13-14).

Mungu pekee ndiye anayejua hasa Yesu atarudi lini duniani. Mungu pekee ndiye anayejua wakati kila mtu atakapofahamu kwamba Yesu ndiye Mfalme wa kweli. Yesu hakutaka wafuasi wake washangazwe nayo au wahangaike kuikosa. Wafuasi wake waaminifu wanaweza kuishi kila siku kwa matumaini wakijua kwamba kurudi kwa Yesu kutatokea.

Mathayo 25:1-13

Yesu alisimulia hadithi kuhusu karamu ya harusi. Ilikuwa kawaida kwa Wayahudi kuelezea kuja kwa ufalme wa Mungu wakitumia mfano wa karamu. Karamu ya harusi katika mfano huo ilikuwa ni karamu ya kumheshimu Mfalme Yesu.

Kwenye hadithi, wanawali watano walikuwa tayari wakati bwana harusi alikuja. Watano hawakuwa tayari wakati bwana harusi alifika. Masihi alikuwa akihimiza watu wake wawe tayari kwa wakati huo muhimu.

Mathayo 25:14-30

Mungu huwapa kila mtu vipaji vyta kutumia kumtumikia yeye na wengine. Alikuwa amewapa watu wake wa Israeli zawadi za pekee za maagano yake na Masihi.

Hata hivyo, watu wengi wa Mungu hawakuwa waaminifu kwa maagano. Na hawakumkubali Yesu kama Masihi.

Yesu alisimulia hadithi kuonyesha jinsi hii ilivyokuwa hatari kwa Israeli. Katika mfano huo, watumwa wawili walitumia vipawa vyao kwa busara. Walizawadiwa. Mtumwa wa tatu hakufanya chochote na kipawa chake. Mtumwa huyu ni kama wale wanaokataa kumwamini Mwana wa Mungu. Hii inamaanisha wanachagua kutokuwa sehemu ya familia ya Mungu.

Mathayo 25:31-46

Sehemu ya mwisho ya ujumbe mrefu wa Yesu ilikuwa kuhusu familia ya Mungu. Pia ilikuwa kuhusu Yesu kuleta hukumu. Ni Yesu pekee aliye na hekima ya kutosha kuwa Hakimu wa ulimwengu wote.

Siku moja atatenganisha kila kitu kibaya kutoka kwa kila kitu kizuri. Atawahukumu watu wote kwa jinsi wanavyowatendea ndugu na dada zake. Wale wanaomfuata Yesu ni ndugu na dada zake. Wameunganishwa pamoja na Yesu kwa karibu sana. Wako karibu sana kiasi kwamba kinachowatokea pia kinamtokea Yesu. Huu ni fumbo la ajabu.

Yesu anataka watu wote wafuate mfano wake wa kuwashudumia wengine. Wanapowatunza wengine, wanamhudumia Yesu.

Mathayo 26:1-16

Yesu alijua kwamba mmoja wa wanafunzi wake angemsaliti. Alijua kwamba viongozi wa Israeli wanagetumia vurugu dhidi yake.

Wakati mwanamke alipomimina manukato juu ya kichwa cha Yesu, wanafunzi walidhani ilikuwa ni kupoteza. Iliwafanya wanafunzi kuwa na hasira. Lakini Yesu alijua haikuwa kupoteza. Mwanamke alikuwa akimsaidia Yesu kuijandaa kuzikwa.

Hii ilionekana kama habari mbaya sana. Lakini Yesu alijua ingepeleke habari njema ambayo ingeenea kila mahali duniani.

Mathayo 26:17-30

Sherehe ya Pasaka ilikuwa ukumbusho wenye nguvu wa agano la Mungu na watu wake wa Israeli katika Agano la Kale.

Mungu alikuwa karibu kuanzisha agano jipya kupitia kifo na ufufuo wa Yesu. Agano jipya ni kwa watu wote wanaomwamini Yesu.

Yesu alikuwa akiwaonyesha wanafunzi wake kusudi la kifo chake. Kifo chake kingewaweka watu huru kutoka kwa nguvu za dhambi, kifo na uovu. Yesu alitumia mkate na divai kama ishara ya kufundisha kuhusu uhuru huu mpya. Angeutoa mwili wake kama mkate aliowapa wanafunzi wakati wa chakula cha jioni. Kama divai alioimimina, damu ingetoka kwake alipouawa. Hivi ndivyo angekamilisha kazi ambayo Mungu alimtuma kufanya.

Matayo 26:31-46

Yesu alikuwa na huzuni kubwa na wasiwasi. Alikuwa karibu kufanya sehemu ngumu zaidi ya kazi yake ya kuwaokoa watu wa Mungu. Angehitaji kukabiliana na vita vyake vigumu zaidi dhidi ya uovu bila wanafunzi wake. Wote wangekimbia.

Kwa uaminifu wenye uchungu aligeukia Baba yake kwa maombi. Alikuwa na matumaini kwamba wanafunzi wake wangeomba pamoja naye, lakini walilala. Baba yake alikuwa amempa nguvu wakati

wote ambao alikuwa akifanya kazi duniani. Yesu aliomba kwamba kile ambacho Mungu alitaka kitendeke duniani kifanyike.

Mathayo 26:47-56

Mwanafunzi wa Yesu Yuda Iskariote aligeuka dhidi yake na kumsaliti. Yuda alimkabidhi Yesu kwa watu waliotaka kumdhuru.

Mmoja wa wanafunzi wa Yesu alijaribu kumtetea kwa upanga. Lakini Yesu alimponya mtu aliyejeruhiwa. Yesu alibaki mtulivu na alikataa kutumia vurugu dhidi ya wanadamu.

Alieleza kwamba angeweza kusitisha kile kilichokuwa kinatoka. Lakini badala yake alijiruhusu kukamatwa. Yesu alijitolea kumtii Mungu na kufanya kazi ambayo Mungu alimpaa. Kazi yake haikuwa kupigana na wanadamu bali kuwaokoa kutoka kwa uovu.

Mathayo 26:57-68

Serikali ya Kirumi haikuruhusu viongozi wa kidini wa Kiyahudi kuwaua watu. Kwa hiyo viongozi wa Kiyahudi walitaka Warumi wamuue Yesu.

Walitarajia kumtia Yesu matatani kwa kudai kuwa ndiye masihi. Ilifikiriwa kuwa masihi angekuwa shujaa mwasi anayepigana dhidi ya serikali. Shtaka hilo lingewafanya Warumi wamuue Yesu.

Yesu hakubishana na viongozi au kusema kwamba yeze si Masihi. Badala yake, Yesu alizungumza tena kuhusu yeze mwenyewe kama Mwana wa Adamu.

Barasa la Sanhedrini lilidai kwamba alikuwa akisema mambo maovu ambayo yaliwatenganisha watu na Mungu. Hili lilikuwa kosa linalostahili kifo kulingana na Sheria ya Mose (Kumbukumbu la Torati 13:1-5).

Mathayo 26:69-75

Petro alikuwa ameahidi kwa ujasiri kuwa daima atakuwa mwaminifu kwa Yesu (Mathayo 26:35). Lakini alipojikuta katika hatari, alivunja ahadi yake.

Mara tatu alisema hakumjua Yesu. Petro alijawa na huzuni kubwa alipotambua alichokuwa amefanya.

Yesu alimjua Petro na alijua udhaifu wake. Lakini Yesu bado alimpenda.

Baadaye angemkaribisha Petro tena katika jumuiya ya wanafunzi.

Mathayo 27:1-10

Petro alidanganya kuwa kumfahamu Yesu, na Yuda alimkabidhi Yesu kwa maadui zake. Yesu baadaye alimsamehe Petro na kumsaidia kuwa mmoja wa wanafunzi tena. Hii ilikuwa tofauti na kilichotokea kwa Yuda.

Yuda alikuwa amepokea pesa kwa kumsaliti Yesu. Zamani manabii Zekaria na Yeremia walikuwa wamezungumzia kuhusu hizo sarafu za fedha.

Baada ya kumkabidhi Yesu, Yuda hakutaka pesa tena. Aligundua kwamba alikuwa amesaidia kumhukumu mtu kifo ambaye hakuwa na hatia. Alihuzunika sana na alijuta kwa kile alichokuwa amefanya. Lakini hakujiipa nafasi ya kusamehewa au kurudishwa katika jamii. Badala yake, Yuda alijinyonga.

Mathayo 27:11-26

Pilato alikuwa gavana wa Kirumi wa Yudea. Wakati wa kesi ya Yesu, Pilato alitaka kujua kama Yesu alikuwa mfalme. "Je, Yesu angewaongoza Wayahudi kushambulia serikali ya Kirumi?"

Pilato alielewa haraka kwamba Yesu hakuwa hatari au mkatili. Lakini Pilato alihitaji kudhibiti umati na kuepuka ugomvi wakati wa Pasaka. Kwa hivyo Pilato alifanya kile alichojuwa kuwa ni makosa. Alimhukumu Yesu kusulubiwa msalabani. Pilato alifanya hivi ingawa Yesu hakuwa na hatia yoyote.

Pilato aliosha mikono yake kama ishara kwamba hakuwa na hatia ya kifo cha Yesu. Hata hivyo, maji hayawezi kuondoa hatia yake. Viongozi wa Kiyahudi walikuwa na hatia. Umati uliopiga kelele pia ulikuwa na hatia. Yesu angekufa kwa sababu ya mambo mabaya ambayo wengine walikuwa wamefanya.

Mathayo 27:27-44

Watu wengi walimdhihaki Yesu alipokuwa anakufa. Askari wa Kirumi walifanya mizaha mibaya kuhusu Yesu kuwa mfalme. Watu

waliokuwa wakipita walimdhihaki kwa kushindwa kuijokoa kutoka kwa kifo.

Viongozi wa Israeli na wahalifu waliokuwa wakinining'inia kando ya Yesu pia walimdhihaki. Walidhani kwamba masihi wa kweli angewaokoa watu na ajiokoe yeye mwenyewe. Walidhani kwamba mfalme wa kweli hangeuawa msalabani.

Hata hivyo, taji ya miiba na ishara iliokuwa juu ya kichwa cha Yesu ilionyesha mambo ambayo yalikuwa ya kweli. Alikuwa Mfalme wa Israeli. Na ilikuwa kwa kufa ndipo angeleta wokovu kwa watu wa Mungu.

Mathayo 27:45-66

Wakati Yesu alikufa, alivunja udhibiti ambao dhambi na kifo vilikuwa navyo juu ya dunia ya Mungu. Kama ishara, dunia hii ilitetemeka, ikapasuka na kufunguka. Makaburi yalifunguka na baadhi ya watu walifufuliwa kutoka kwa wafu. Ilikuwa mwanzo wa kitu kipyka kabisa.

Lakini mwili wa Yesu hakuwa na uhai tena. Mwili wake uliteremshwa kutoka msalabani. Yosefu wa Arimathea alikuwa kiongozi tajiri katika Baraza la Wayahudi. Alishughulikia mwili wa Yesu baada ya kufa na kuupeleka katika kaburi lake mwenyewe. Kaburi lililindwa na walinzi na jiwe kubwa.

Mathayo 28:1-15

Maria Magdalene na mwanamke mwingine aliyeitwa Maria walikwenda kaburini kumheshimu Yesu.

Malaika aliwaambia kwamba Yesu hakuwa pale kwa sababu alikuwa amefufuka kutoka kwa wafu. Wanawake wakawa mashahidi wa kwanza wa ufuluo wa Yesu.

Yesu alikuwa ameshinda vita dhidi ya kifo! Alifufuliwa kwa maisha mapya. Dhambi na kifo vilikuwa maadui wa Mungu. Mungu aliibuka mshindi dhidi yao kupitia kifo cha Yesu.

Wanawake walikuwa na hofu lakini pia walijawa na furaha. Walipokutana na Yesu, wote walimwabudu.

Viongozi wa kidini waliwalipa walinzi kusema uongo kuhusu kile kilichotokea. Yesu alikuwa amesema mara nyingi kwamba angefufuka kutoka kwa wafu. Viongozi hawakutaka mtu yejote aamini kwamba Yesu alikuwa akisema ukweli.

Mathayo 28:16-20

Wanafunzi walimwona Yesu na kumwabudu kwenye mlima huko Galilaya. Maneno yake ya mwisho yalihuusu mamlaka yake na jinsi wanafunzi wanavyopaswa kuendeleza kazi yake.

Yesu ana mamlaka juu ya ulmwengu wote. Alileta utawala wa Mungu duniani. Yesu aliwaambia wanafunzi wake waendelee kufanya kazi aliyofanya duniani. Wanapaswa kuwalika watu kila mahali kuwa sehemu ya familia ya Mungu. Ushindi wa Yesu Masihi lazima utangazwe kwa mataifa yote.

Yesu ni Mfalme kwa watu wote kwa kumwabudu na kumtii. Yesu aliitwa Immanueli alipozaliwa (Mathayo 1:23). Jina hilo linamaanisha Mungu pamoja nasi. Yesu aliwaahidi wanafunzi wake kwamba daima atakuwa pamoja nao.